

Stát chce zasáhnout proti nelegálním domovům důchodců, posílí pravomoci policie

DANIELA KRÁSKÁ, TOMÁŠ SVOBODA

vybrat autory
ke sledování

▶ 8:02

Poslechněte
si tento
článek

eBook Sdílet 230

Ilustrační foto.

1. 8. 2026 5:30

Provozování domova pro seniory bez zákonné registrace by mělo být trestné, plánuje ministerstvo práce a sociálních věcí. Odborníci ale varují, že to nemusí stačit, stát podle nich musí hlavně posílit kontroly i chybějící péči.

Ministerstvo práce a sociálních věcí reaguje na rozmáhající se neregistrované sociální služby. Jejich provozování chce nově označit jako trestný čin. Seznam Zprávám to potvrdil mluvčí resortu Jakub Slavík.

„Ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti chceme rovněž posoudit, zda je současný trestněprávní rámec dostatečný, nebo zda je třeba výslovněji postihnout nejzávažnější případy,“ uvádí Slavík.

„Zejména pokud provozovatel pokračuje v činnosti opakovaně, ohrožuje život nebo zdraví klientů nebo získává významný majetkový prospěch,“ popisuje nejzávažnější případy.

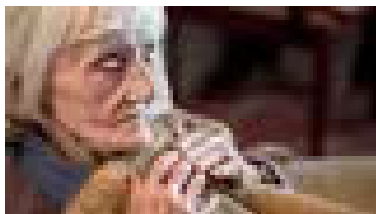
Seznam Native

Tajemství dobrého ležáku. Víte, jak se čepuje a proč někde chutná lépe?

Už dnes přitom může jít například o trestný čin neoprávněné podnikání. Zpřísnění by ale podle Slavíka rozšířilo pravomoci policie. Podle současných zákonů totiž smí do zařízení vstoupit až při konkrétním podezření na trestný čin.

Aby novela vstoupila v platnost, musí podle standardního postupu po schválení vládou projít Sněmovnou i Senátem a nakonec získat podpis prezidenta.

Některé nelegální domovy důchodců v posledních dnech navštívili reportéři Seznam Zpráv a [zmapovali, jak fungují](#). Registrace těchto zařízení by přitom měla zaručit dohled nad službou a také to, že se o seniory bude starat kvalifikovaný personál a budou v bezpečí.

Hlad, krev a myši. V Česku jede byznys s nelegálními domy pro seniory

11. 6. 2026 6:20

„Pravidla už máme“

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR Jiří Horecký ale na tuto možnost reaguje zdrženlivě. „Nejsem si osobně jist, jestli by to tak mělo být,“ říká s tím, že by záleželo na konkrétních detailech.

Potřeba by podle něj však bylo především dodržovat a kontrolovat pravidla, která už máme. „Myslím si, že Česká republika prostřednictvím svých organizací, ať už je to Úřad práce, ministerstvo, nebo kraje, nevyčerpala všechny možnosti, jak účinně a aktivně ty přestupky kontrolovat a zjišťovat a řešit,“ vysvětluje.

„A když ještě nevyčerpala všechny nástroje, které teď má, proč přistoupit k dalšímu, přísnějšímu?“ ptá se.

Podle jeho zkušeností se například dostatečně nekontroluje využívání příspěvku na péči, pokulhávat může také aktivita krajských úřadů při kontrolách. Právě ty jsou za ně primárně zodpovědné.

Co obnáší registrace pobytové sociální služby

Registrovat domov pro seniory v ČR znamená získat oprávnění k poskytování sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb. Není to jen formalita. Zařízení, které klientům poskytuje i péči, musí splňovat požadavky na personál, prostory, hygienu i způsob poskytování péče.

Je třeba doložit právní vztah k budově, zaměstnávat kvalifikované pracovníky, mít schválený provozní řád a splnění hygienické požadavky, doložit bezúhonnost vedení i pracovníků.

ZOBRAZIT VŠE

Podobný pohled přidává právnička Cristina Boušková z Kanceláře Veřejného ochránce práv. „Je nutné hledat systémové řešení, a to takové, které bude řešit jednak příčiny, což je třeba i dostatek vhodných sociálních služeb, a zároveň také efektivitu sankce.

A jednou z nich by teoreticky mohl být trestný čin,“ říká k návrhu ministerstva. I ona ale doplňuje, že v tuto chvíli nezná bližší podrobnosti.

Jak provozovatelé unikají trestu

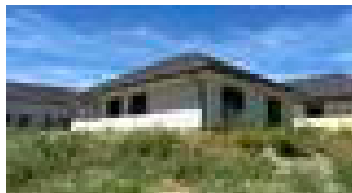
Podle Jiřího Horeckého by bylo otázkou i to, zda by se trestní odpovědnost měla vztahovat na fyzické, nebo právnické osoby. Nebývá totiž výjimkou, že provozovatel nelegálního zařízení organizaci včas zlikviduje a založí novou.

„To by pak nemělo až takový efekt a dopad. Muselo by to být namířené vůči fyzickým osobám. A pak je otázka, jestli i vůči zaměstnancům, kteří kolikrát ani nevědí, co to je za službu, že něco porušují a že dělají něco, co by neměli,“ vysvětluje Horecký.

O tomto problému mluví také náměstek jihomoravského hejtmana pro oblast sociální a rodinné politiky Roman Celý (KDU-ČSL). „Než se případ vyřešil soudní cestou, mnohdy uplynulo několik let. A mezitím si třeba jednatelka prostě zrušila spolek, založila nový a tato unikala trestu,“ popisuje s poukazem na to, jak je vymáhání práva v praxi složité.

Seznam Zprávy o nelegálních domovech důchodců

Tématu neregistrovaných domovů pro seniory, před kterými dlouhodobě varuje Kancelář veřejného ochránce práv, se Seznam Zprávy věnují v sérii textů. Několik jich navštívily osobně.

„Jeden požár a budeme se divit.“ Lékař předělal ordinaci na domov důchodců

24. 6. 2026 7:40

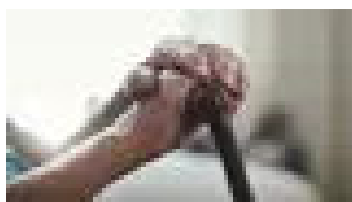
Klienti se ztrácí, o pomoc si křičí. Ombudsman varuje před domovem pro seniory

27. 7. 2026 6:20

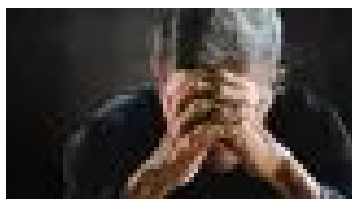
„Tady si dědoušci přispí.“ V utajení na návštěvě domovů pro seniory bez licence

28. 7. 2026 6:20

O seniory se pečuje načerno, poznat to je problém

31. 7. 2026 6:20

Stát chce zasáhnout proti nelegálním domovům důchodců, posílí pravomoci policie

1. 8. 2026 5:30

A co říká na možnost považovat provozování neregistrovaných zařízení za trestný čin? „Je to možná reakce právě na to, že pokud nebude jakási ‚vymahatelnost‘ práva, chápu, že se přiosťuje a má to svůj smysl. (...) Je to možná i vzkaz pro další lidi, kteří přemýšlejí nad tím, jak si udělat byznys ze sociální služby, kterou nazvou ‚ubytování pro seniory,‘ přemítá. Zdůrazňuje však, že nezná bližší detaily návrhu.

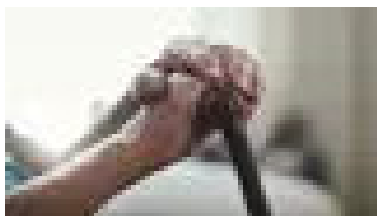
Právě v Jihomoravském kraji si přitom zástupci kanceláře ombudsmana všímají většího množství nelegálních domovů důchodců. „Poskytovatelé často hovoří o provozu zařízení jako o běžné činnosti, běžném způsobu obživy v regionu. Vycházejí například ze zkušenosti, kdy sami pečovali v jednom zařízení a poté si na základě nabytých dovedností založili zařízení vlastní,“ vysvětluje zkušenosti z kontrol zástupce ombudsmanky Vít Alexander Schorm.

Kancelář veřejného ochránce práv v současnosti vyhodnocuje data z vlastního výzkumu, v němž mapuje konkrétní zkušenosti jednotlivých krajských úřadů s nelegálními službami na jejich území.

Jen tresty problém nevyřeší

Ombudsman před neregistrovanými zařízeními varuje dlouhodobě, nyní se do debaty zapojuje také ministerstvo. Obě instituce, stejně jako odborníci, se shodují, že registrace není jen administrativní formalitou. Měla by totiž zaručovat bezpečnost a dohled nad danou službou.

Státu ale scházejí kapacity v registrovaných domovech. I to nahrává podnikatelům v šedé zóně. „Ta potřeba tady je, společnost na ni neumí odpovídat legitimně, takže nastupují „šmejdi,“ konstatuje socioložka z Masarykovy univerzity a odbornice zabývající se problematikou stárnutí Lucie Vidovičová.

O seniory se pečuje načerno, poznat to je problém

31. 7. 2026 6:20

„Nedaří se najít model, aby to skutečně fungovalo. Aby to byl byznys model, kdy jsou ti lidé perfektně opečováni, protože je to zaplacené,“ dodává.

Ministerstvo práce a sociálních věcí přiznává, že aktuální situace je problematická. Zástupci resortu zároveň zmiňují, že jen represe problém nevyřeší. Podle Slavíka je proto nutné zvýšit kapacitu oficiálních služeb a zabránit tomu, aby nemocnice, opatrovníci nebo sociální pracovníci posílali klienty do nelegálních zařízení.

Resort také plánuje zpřísnit boj proti nelegálním domovům v chystané novele zákona o sociálních službách. Zaměřit se chce především na rychlejší zásahy v případech bezprostředního ohrožení klientů, přísnější tresty za opakovaná pochybení a sjednocení postupů krajských úřadů.

Novela má zároveň zlepšit sdílení informací mezi policií, hygieniky, kraji či ombudsmanem a zajistit bezpečné přeložení seniorů do náhradní péče, pokud je provoz nelegálního zařízení ukončen.

Velkým problémem bývá také personální zajištění. Právě nedostatek lidí je jedním z nejčastějších důvodů k odebrání licence u registrovaných zařízení. „Klíčové jsou vždycky lidé. I bez drahých technologií stačí pečující lidé. Ale jak namotivovat lidi, aby rádi pečovali? Na to bychom potřebovali Arabelin prsten,“ dodává Vidovičová.

„Nejde o chybějící razítko“

Než úřad službu schválí, prověřuje odbornost i bezúhonnost personálu, hygienu, nájemní smlouvy k budově i to, zda má zařízení dostatečné vybavení a zázemí.

Registrovaný poskytovatel následně musí dodržovat zákonné povinnosti a standardy kvality, chránit důstojnost a práva klientů, individuálně plánovat průběh péče, uzavírat smlouvy s předepsanými náležitostmi a respektovat zákonná pravidla pro stanovení úhrad. U neregistrovaného zařízení tyto preventivní a průběžné garance chybějí.

„Nejde tedy primárně o chybějící ‚razítko‘, ale o to, že klientům není předem ani v průběhu poskytování péče zajištěna stejná úroveň ochrany jako v registrované sociální

službě,“ vysvětluje Slavík.

Ověřit počet neregistrovaných zařízení z podstaty věci nelze. Zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv ho nicméně odhadují na vyšší desítky. Za poskytování sociálních služeb bez oprávnění hrozí pokuta až dva miliony korun.